

نگاهی به مرکز تحقیقات نیرو (متن)

تئیه کننده: آذر اختر

برای کارکنان وزارت نیرو و سایر وزارتخانه‌ها؛
لادنجام دادن خدمات مشاوره‌ای در موارد
خاص و با تأیید وزارت نیرو؛
۸ فراهم ساختن زمینه‌های لازم برای
گسترش تحقیقات کاربردی مورد نیاز وزارت
نیرو در شرکتهای برق و دانشگاهها.

به گفته مسؤولان این مرکز، طرح توسعه
مرکز تحقیقات نیرو در حان حاضر به ضرور
جدی در دست اقدام است. مرکز بر آن است تا
این طرح به گونه‌ای پیگیری شود که نیازهای
 مختلف تحقیقاتی صنعت برق را پاسخگو
باشد. در این زمینه، تشکیلات و سازمان مرکز
تحقیقات نیرو با توجه به راهبرد و برنامه‌ریزی
تحقیقات صنعت برق مورد تجدیدنظر
قرار گرفته است.

مرکز تحقیقات نیرو از چهار معاونت پژوهش،
تکنولوژی، برنامه‌ریزی و اداری و مالی تشکیل
شده و بخش‌های الکترونیک، برق، مکانیک،
شیمی، متالورژی، ساختمان، انرژی، کنترل و
ابزار دقیق و فشار قوی زیر نظر معاونت
پژوهش عهده‌دار فعالیتهای تحقیقاتی مرکز
هستند. به همین ترتیب، بخش‌های محیط
زیست، ساخت افزار، مخابرات، دیسپاچینگ،

آغاز به کار کرد و در ۱۳ اردیبهشت سال ۱۳۶۲
با نام شرکت سهامی خاص «متن» و با مشارکت
شرکتهای پیمانیر، توانیر و آستان قدس رضوی
به ثبت رسید. اعضای هیأت مدیره و مدیر عامل
«متن» از سوی رییس مجمع عمومی (وزیر
نیرو) انتخاب می‌شوند

هدفها و فعالیتها
مرکز تحقیقات نیرو به منظور نیل به هدفهای
زیر فعالیت می‌کند:
۱- مطالعه و تحقیق ملی و یافتن راه حل‌های
اصولی و مناسب در جهت رسیدن به
خودکفایی در صنعت برق کشور؛
۲- بهره‌گیری بهتر از سرمایه‌گذاریهای
نجام شده در صنعت برق؛

۳- فراهم ساختن زمینه‌های لازم برای
عیب‌یابی و تحقیق درباره مسائل و مشکلات
صنعت برق کشور؛
۴- تحقیق درباره مسائل و مشکلات
کارخانه‌های تولیدی تابع وزارت نیرو؛
۵- همکاری با شرکتهای تابع وزارت نیرو
برای افزایش قابلیتهای علمی و فنی آنها؛
و تشکیل دوره‌های آموزش تخصصی

با توجه به اهمیت و نقش تحقیقات علمی و
فنی در نظام پختگان به صنعت و اقتصاد کشور
و نیاز به ایجاد و توسعه مؤسسات تحقیقاتی به
منظور فراهم ساختن زمینه‌های نیل به
خودکفایی، وزارت نیرو اقدام به ایجاد مرکز
تحقیقات نیرو (متن) کرده است.

در واقع، مرکز تحقیقات نیرو مؤسسه‌ای
است که رسالت پژوهش در صنعت عظیم برق
کشور و جستجو برای یافتن راههای صحیح و
منطقی به منظور رفع معضلات و حل مسائل
این صنعت را بر عهده دارد.

مرکز تحقیقات نیرو می‌باشد و خط مشی
خود را براساس ارتباط منطقی و مستمر با
آگاهان صنعت برق به طور اعم و با سازمانهای
اجرایی وزارت نیرو به طور اخص پی‌نماید
است. توسعه چشمگیر مرکز تحقیقات نیرو در
سالهای اخیر و در زمینه‌های مختلف نشان
دهنده همکاری مؤثر نیروهای متخصص و
دانشگاهی بوده و بیانگر عزم جدی مسؤولان
وزارت نیرو به توسعه فعالیتهای تحقیقاتی در
صنعت برق کشور است.

مرکز تحقیقات نیرو در مرداد ماه سال
۱۳۶۱ با همکاری تعدادی از متخصصان کشور

۲- تعیین روش‌های افزایش کارایی
کتریکی نیروگاهها؛

۳- تعیین روش‌های انتقال، توزیع و مصرف
بهینه؛

۴- تعیین روش‌های افزایش پایداری
سیستم؛

۵- تعیین روش‌های تشخیص سریع محل
خطا و بازیابی سیستم؛

۶- تعیین روش‌های افزایش قابلیت اطمینان؛

۷- تهیه ابزارهای مورد نیاز از قبیل
نرم افزارهای کامپیوتری؛

۸- تهیه استانداردهای مورد نیاز صنعت
برق؛

۹- کمک در قسمت تحقیق و توسعه
R&D کارخانجات وابسته به وزارت نیرو

بخش برق امکانات زیادی در جهت لنجام
دادن پرورزهای تحقیقاتی و سایر نیازهای
آموزشی، فنی و مهندسی، آزمایشگاهی ر
مشاورهای سازمانها و مؤسسات کشور دارد که
برخی از آنها عبارتند از:

- ارتباط بسیار نزدیک با مراکز دانشگاهی؛

- وجود کارشناسان مجرب با مدارج
علمی دکترا، فوق لیسانس و لیسانس با سابقه

کار مفید در امر تحقیقات؛

- وجود امکانات کتابخانه‌ای مناسب؛

- وجود آزمایشگاه‌های مجهز مانند
آزمایشگاه فشار قوی، آزمایشگاه سنجش
مصرف و...

بخش برق در طول دوره فعالیت خود

پرورزهای گوناگونی را به انعام رسانده است

مجموعه‌ای از تخصصهای مختلف دست به
دست هم داده‌اند تا عهده‌دار فعالیتهای
تحقیقاتی مرکز باشند. در زیر، به طور اجمالی،
به معنی تعدادی از بخش‌های فعل مرکز اقدام
کرده‌ایم.

بخش برق
بخش برق مرکز تحقیقات نیرو به عنوان بخش

اصلی این مرکز هم‌زمان با تأسیس آن آغاز به
کار کرد و از نظر نمودار سازمانی زیر نظر
معاونت پژوهشی مرکز فعالیت می‌کند. این

بخش دو هدف اصلی ذیل را دنبال می‌کند:

(الف) بررسی تکنولوژی‌های موجود و نو در
افزایش کارایی سیستم الکتریکی کشور؛
(ب) انتقال مناسب‌ترین نوع تکنولوژی به
صنعت برای بهره‌برداری بهینه از سیستم.
عمله فعالیت بخش برق، تأمین نیازهای
وزارت نیرو است که بر محورهای زیر متوجه
است:

- افزایش کارایی شبکه و المانهای موجود؛

- افزایش قابلیت اطمینان شبکه در
قسمتهای تولید، انتقال و توزیع؛

- بهینه‌سازی شبکه‌های موجود؛

- بهبود نحوه بهره‌برداری از شبکه؛

- افزایش کارایی تجهیزات ساخته شده در
داخل کشور.

به منظور دستیابی به اهداف یاد شده،
فعالیتهای زیر در بخش برق صورت می‌گیرد:

۱- بررسی وضعیت تولید در شبکه
کلاندیدهای توسعه؛

نیروگاه، خط و پست، داشت فنی و نمونه نیمه
صنعتی، زیر نظر معاونت تکنولوژی، در زمینه
جذب و انتقال داشت فنی و کمک به ساخت
داخل و توسعه تکنولوژی، فعالیت می‌کند.

دفتر مدیریت کیفیت و بهره‌وری مرکز
تحقیقات نیرو در سال ۱۳۷۲ به منظور بهبود
کیفیت پژوهش و تحقیقات تأسیس شد که زیر
نظر مستقیم مدیر عامل مشغول انجام وظیفه
است. دفتر اطلاعات مدیریت، طرح و برنامه،
نیروی انسانی، آموزش و کتابخانه نیز زیر نظر
معاونت برنامه‌ریزی انجام وظیفه می‌کند.

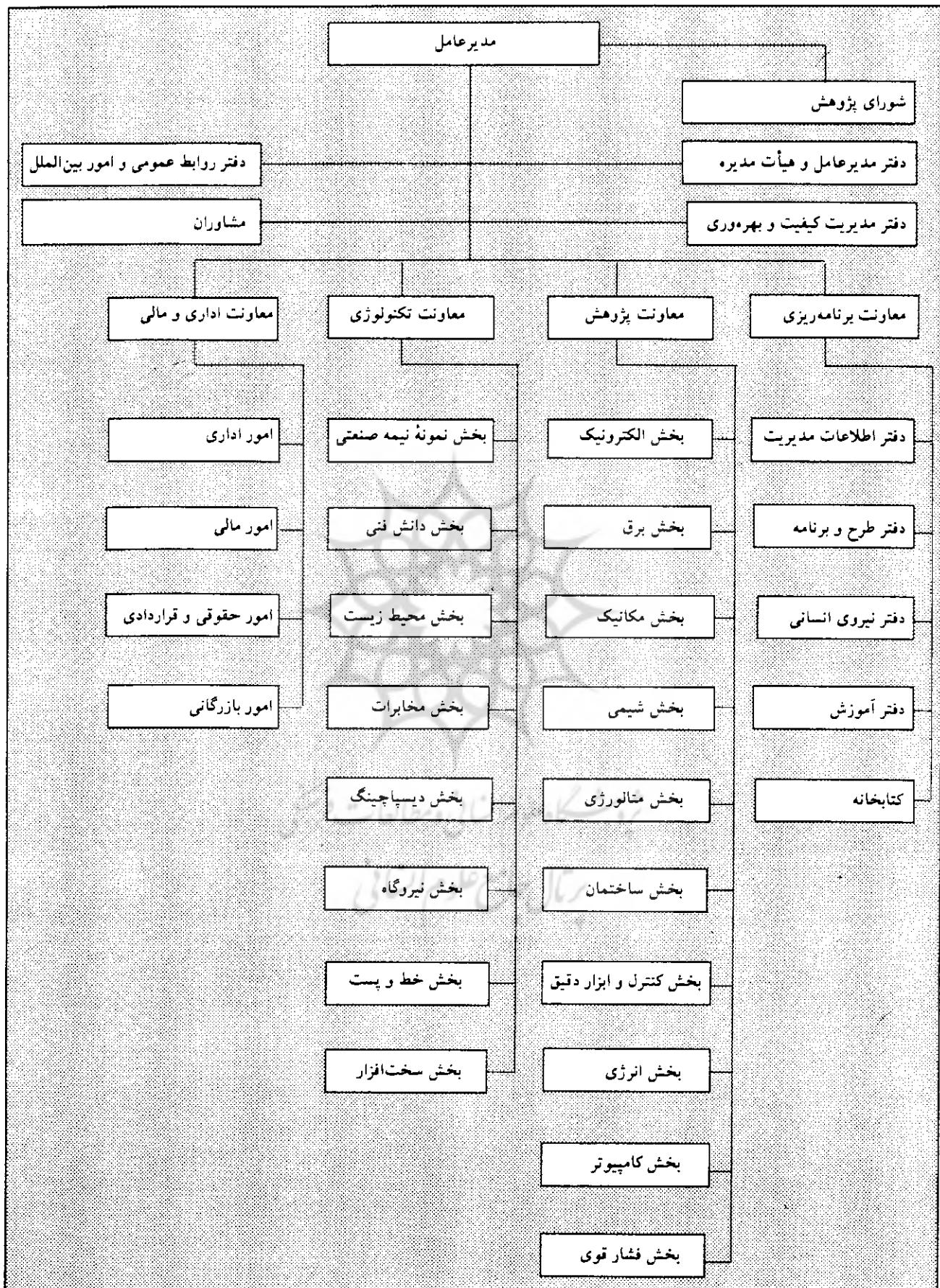
به منظور گستردگی ساختن فعالیتهای مرکز
تحقیقات نیرو، در سال ۱۳۷۲ مرکز اقدام به
ایجاد شرکت متن نیرو کرد. این شرکت
عهده‌دار تولید صنعتی از نمونه‌های نیمه صنعتی
تهیه شده در مراکز از یک سو و تأمین طرحهای
تحقیقاتی برای مرکز در زمینه‌های ساخت
محصولات مورد نیاز وزارت نیرو از سوی
دیگر است. همچنین، در اوایل سال ۱۳۷۴، این
مرکز به ایجاد شرکت متن بین‌الملل به منظور
ایجاد رابطه با مراکز علمی - تحقیقاتی در جهان
و انتقال تکنولوژی و داشت فنی مبادرت ورزید.
در گفتگویی که با مهندس غیاث الدین
معاونت برنامه‌ریزی مرکز تحقیقات نیرو
داشتیم، وی در مورد عملکرد کلی مرکز
تحقیقات نیرو اظهار داشت:

«در واقع محور فعالیتهای مرکز تحقیقات
نیرو را می‌توان در چهار مقوله تولید، انتقال،
کنترل و دیسپاچینگ خلاصه کرد. در چند سال
آخر نیز بحث دیگری به فعالیتهای مرکز اضافه
شد و آن بحث انرژی و محیط زیست بود. با
توجه به اینکه وزارت نیرو یکی از بزرگترین
مصرف کنندگان سوخت فسیلی است، بنابراین
برای کنترل آلوگیهای ناشی از این سوخت
«واحد محیط زیست» در مرکز تحقیقات شکل
گرفت. وزارت نیرو هم کنترل آلوگی
تأسیسات مربوط به صنعت برق را به این مرکز
محول کرد. بحث انرژی و یا استفاده از سایر
منابع انرژی و منابع تجدیدپذیر نیز چند سالی
است که در مرکز تحقیقات نیرو مطرح است.»

به طور کلی، در حال حاضر مرکز حول ۶
محور دکر شده (تولید، انتقال، کنترل،
دیسپاچینگ، انرژی و محیط زیست) فعالیت
می‌کند. اما در هر یک از این شاخه‌های اصلی،

نمودار سازمانی مرکز تحقیقات نیرو

صنعت برق در زمینه شیمی و مهندسی شیمی آغاز به کار کرده است. بخش شیمی و مهندسی شیمی به منظور نیل به اهداف زیر فعالیت می‌کند:

— به کارگیری پیش‌فتاهی علم شیمی و دستاوردهای جدید آن در کلیه مسائل شیمیابی مربوط به نیروگاهها و صنعت برق؛

— ارتباط با نیروگاهها و سایر مراکز صنعت برق در جهت آشنایی با مسائل و مشکلات آنها؛

— برگزاری سمینارهای تحقیقاتی و آموزشی در جهت ارائه نتایج تحقیقات انجام شده؛

— ارتباط و همکاری با دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی داخل و خارج در جهت انجام دادن طرحهای مشترک؛

— برگزاری دوره‌های آموزشی مورد نیاز صنعت برق و سایر صنایع؛

— انجام دادن خدمات تحقیقاتی و مهندسی مورد نیاز صنعت برق و رفع مشکلات موجود. بخش شیمی و مهندسی شیمی از امکانات قابل توجهی برای انجام دادن طرحهای تحقیقاتی و سایر نیازهای آموزشی، فنی و مهندسی، آزمایشگاهی و مشاوره‌ای برخوردار است که به مواردی از آن در زیر اشاره شده است:

۱- شناخت نوع و ترکیب مواد شیمیابی؛

۲- ستز و بررسی امکان تولید کلیه مواد شیمیابی مصرفی که در حال حاضر از خارج کشور فراهم می‌شود؛

۳- شناخت، ستز و بررسی امکان تولید مواد جایگزین مناسب از نقطه نظر اقتصادی؛

۴- بررسی و تحقیق در زمینه مشکلات مربوط به شیمی نیروگاهها و ارائه راه حل؛

۵- طراحی واحدهای نیمه صنعتی مورد نیاز صنعت برق و سایر صنایع؛

۶- بررسی و تحقیق در رابطه با مسائل حرارتی، سیالاتی و ترمودینامیکی نیروگاهها و سایر صنایع.

در طول دوره فعالیت بخش شیمی و مهندسی شیمی طرحهای تحقیقاتی سپاری در این بخش صورت گرفته که به چند مورد آن اشاره می‌شود: طرح احداث کارخانه کلر به منظور خودکفایی وزارت نیرو از جهت تأمین

— انجام دادن پژوهش‌های بنیادی و کاربردی برای دستیابی به آخرین دستاوردهای تحقیقاتی در زمینه‌های مختلف تولید برق؛

— انجام دادن طرحهای تحقیقاتی منی در زمینه‌های مختلف مانند طرح نیروگاههای غیر متعارف؛

— بسط و توسعه داشن فنی صنعت تولید برق در سطح جامعه و صنایع مرتبط از طریق برگزاری سمینارها و دوره‌های آموزشی کوتاه‌مدت و انتشار مجله تخصصی.

بخش مکانیک مشتمل بر محورهای تحقیقاتی نوروبو ماشینها، گروه سیستم‌های انتقال حرارت و احتراق، تحقیقات انرژی، سیستم‌های طراحی جامدات، سیستمهای طراحی سیالاتی و ساخت و تولید است.

بخش مکانیک دارای امکانات و قابلیتهای زیادی برای به انجام رساندن طرحهای تحقیقاتی و سایر نیازهای آموزشی، فنی و مهندسی و آزمایشگاهی است، از قبیل:

— استفاده از خبرگان صنایع و دانشگاهها؛

— در اختیار داشتن آزمایشگاهها و کارگاههای مدرن؛

— ارتباط نزدیک با صاحبان صنایع داخلی و سازندگان تجهیزات؛

— ارتباط با مراکز تحقیقاتی و سازندگان خارج از کشور؛

— استفاده از سیستم‌های کامپیوتری مدرن. از مهمترین طرحهای انجام شده می‌توان از تهیه بسته افزاری TCCAD و CYCLE برای محاسبات ترمودینامیکی و محاسبه کامپیوتری سیکل حرارتی نیروگاههای بخاری، بررسی علل شکست در پره‌های پمپ سیرکولاسیون آب دریا و بررسی و طراحی هسترهای فشار ضعیف و فشار قوی سیکل حرارتی نام برد. پروژه‌های بررسی و انتخاب برج خنک کننده برای یک نیروگاه خاص و تعیین آن برای سایر مناطق و نیز امکان سنجی سه جانبه در مورد نصب اولین نیروگاه خورشیدی در ایران با همکاری کارشناسان کشور آلمان و کارشناسان GEF در این بخش در دست اقدام است.

که در زیر به برخی از آنها و نیز تعدادی از پروژه‌های در دست اقدام اشاره می‌شود:

۱- روشهای کاهش مصرف (پیک‌سایی)؛

۲- معادل‌سازی دینامیکی شبکه به روش تخمین؛

۳- اثر تغییر ساعت بر مصرف انرژی برق؛

۴- توسعه بهینه سیستم تولید در ایران؛

۵- بانک اطلاعات فنی شبکه؛

۶- عرکتrol توان راکیو در شبکه سراسری؛

۷- مدیریت بار در ایران؛

۸- تدوین و بازنگری استاندارد توزیع بیرون؛

۹- تخمین اطلاعات دینامیکی نیروگاههای ایران.

بخش مکانیک

بخش مکانیک مرکز تحقیقات نیرو به منظور دستیابی به خودکفایی در صنعت تولید برق، برنامه‌ریزیهای منسجمی را پایه‌گذاری کرده است اهم اهداف بخش مکانیک عبارتند از:

— ارتباط بیشتر و نزدیکتر با نیروگاهها و

تلash برای رفع نیازهای اساسی آنها؛

بخش شیمی

بخش شیمی و مهندسی شیمی مرکز تحقیقات نیرو با رسانست انجام دادن تحقیقات مورد نیاز

صنعت برق در زمینه شیمی و مهندسی شیمی آغاز به کار کرده است. بخش شیمی و مهندسی شیمی به منظور نیل به اهداف زیر فعالیت می‌کند:

- به کارگیری پیشرفت‌های علوم شیمی و دستاوردهای جدید آن در کنیه مسائل شیمیابی مربوط به نیروگاهها و صنعت برق؛
- ارتباط با نیروگاهها و سایر مراکز صنعت برق در جهت آشنایی با مسائل و مشکلات آنها؛
- برگزاری سمینارهای تحقیقاتی و آموزشی در جهت ارائه نتایج تحقیقات انجام شده؛
- ارتباط و همکاری با دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی داخل و خارج در جهت انجام دادن طرح‌های مشترک؛
- برگزاری دوره‌های آموزشی مورد نیاز صنعت برق و سایر صنایع؛
- انجام دادن خدمات تحقیقاتی و مهندسی مورد نیاز صنعت برق و رفع مشکلات موجود. بخش شیمی و مهندسی شیمی از امکانات قابل توجهی برای انجام دادن طرح‌های تحقیقاتی و سایر نیازهای آموزشی، فنی و مهندسی، آزمایشگاهی و مشاوره‌ای برخوردار است که به مواردی از آن در زیر اشاره شده است:

- ۱- اشناخت نوع و ترکیب مواد شیمیابی؛
- ۲- ستر و بررسی امکان تولید کنیه مواد شیمیابی مصرفی که در حال حاضر از خارج کشور فراهم می‌شود؛
- ۳- اشناخت، ستر و بررسی امکان تولید مواد جایگزین مناسب از نقطه نظر اقتصادی؛
- ۴- بررسی و تحقیق در زمینه مشکلات مربوط به شیمی نیروگاهها و ارائه راه حل؛
- ۵- طراحی واحدهای نیمه صنعتی مورد نیاز صنعت برق و سایر صنایع؛
- ۶- بررسی و تحقیق در رابطه با مسائل حرارتی، سیالاتی و ترمودینامیکی نیروگاهها و سایر صنایع.

در طول دوره فعالیت بخش شیمی و مهندسی شیمی طرح‌های تحقیقاتی بسیاری در این بخش صورت گرفته که به چند مورد آن اشاره می‌شود: طرح احداث کارخانه کفر به منظور خودکفایی وزارت نیرو از جهت تأمین

الجام دادن پژوهش‌های بنیادی و کاربردی برای دستیابی به آخرین دستاوردهای تحقیقاتی در زمینه‌های مختلف تولید برق؛

- انجام دادن طرح‌های تحقیقاتی ملی در زمینه‌های مختلف مانند طرح نیروگاههای غیر متعارف.

- بسط و توسعه دانش فنی صنعت تولید برق در سطح جامعه و صنایع مرتبط از طریق برگزاری سمینارها و دوره‌های آموزشی کوتاًمدت و انتشار مجله تخصصی.

بخش مکانیک مشتمل بر محورهای تحقیقاتی توربو ماشینها، گروه سیستم‌های انتقال حرارت و احتراق، تحقیقات انرژی، سیستم‌های طراحی جامدات، سیستم‌های طراحی سیالاتی و ساخت و تولید است.

بخش مکانیک دارای امکانات و قابلیت‌های زیادی برای به انجام رساندن طرح‌های تحقیقاتی و سایر نیازهای آموزشی، فنی و مهندسی و آزمایشگاهی است، از قبیل:

- استفاده از خبرگاذ صنایع و دانشگاهها؛

- در اختیار داشتن آزمایشگاهها و کارگاههای مدرن؛

- ارتباط نزدیک با صاحبان صنایع داخلی و سازندگان تجهیزات؛

- ارتباط با مراکز تحقیقاتی و سازندگان خارج از کشور؛

- استفاده از سیستم‌های کامپیوتری مدرن. از مهمترین طرح‌های انجام شده می‌توان از تهیه بسته افزاری TCCAD و CYCLE برای محاسبات ترمودینامیکی و محاسبه کامپیوتری سیکل حرارتی نیروگاههای بخاری، بررسی عمل شکست در پره‌های پمپ سیرکولاسانیون آب دریا و بررسی و طراحی هیترهای فشار ضعیف و فشار قوی سیکل حرارتی نام برد. پروژه‌های بررسی و انتخاب برج خنک کننده برای یک نیروگاه خاص و تعمیم آن برای سایر مناطق و نیز امکان سنجی سه جانبه در مورد نصب اولین نیروگاه خورشیدی در ایران با همکاری کارشناسان کشور آلمان و کارشناسان GEF در این بخش در دست اقدام است.

بخش شیمی
بخش شیمی و مهندسی شیمی مرکز تحقیقات نیرو با رسالت انجام دادن تحقیقات مورد نیاز

که در زیر به برخی از آنها و نیز تعدادی از پرژوههای در دست اقدام اشاره می‌شود:

۱- روش‌های کاهش مصرف (پیک‌سایی)؛

۲- معادل‌سازی دینامیکی شبکه به روش تخمین؛

۳- اثر تغییر ساعت بر مصرف انرژی برق؛

۴- توسعه بهینه سیستم تولید در ایران؛

۵- بانک اطلاعات فنی شبکه؛

۶- عرکتل توان راکیو در شبکه سراسری؛

۷- مدیریت بار در ایران؛

۸- تدوین و بازنگری استاندارد توزیع نیرو؛

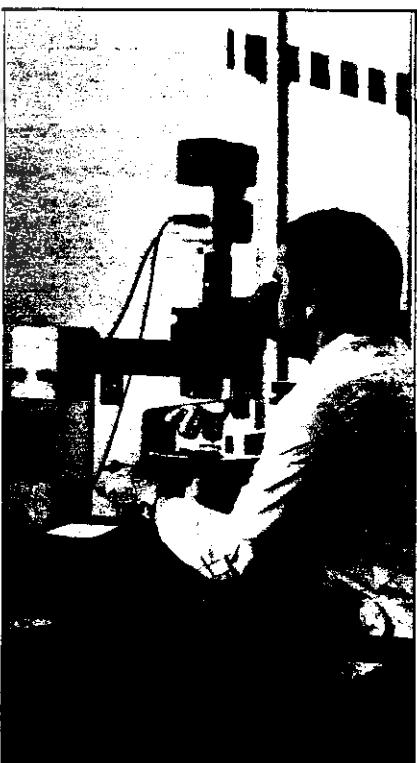
۹- تخمین اطلاعات دینامیکی نیروگاههای ایران.

بخش مکانیک

بخش مکانیک مرکز تحقیقات نیرو به منظور دستیابی به خودکفایی در صنعت تولید برق،

برنامه‌ریزی‌های منسجمی را پایه‌گذاری کرده است. اهم اهداف بخش مکانیک عبارتند از:

- ارتباط بیشتر و نزدیکتر با نیروگاهها و تلاش برای رفع نیازهای اساسی آنها؛

شد وی اظهار داشت: «در واقع خود مقوّلة دیسپاچینگ تشكیل شده از مجموعه‌ای از متخصصان نرم‌افزار کامپیوتر، سخت‌افزار، کنترل و ابزار دقیق و مخابرات که اینها در واقع نقش اصلی را عهده‌دار هستند. متأسفانه در دانشگاه‌های ایران متخصص دیسپاچینگ تربیت نمی‌شود. یعنی اصول‌رشنای تحت عنوان دیسپاچینگ وجود ندارد. ولی ما توانسته‌ایم در مرکز تحقیقات نیرو این خلا را پر کنیم. مرکز تحقیقات نیرو به عنوان مشاور طرح‌های دیسپاچینگ ملی و منطقه‌ای انتخاب شده و بنابراین به صورت مشاور و ناظر بر کار پیمانکاران خارجی تا مرحله بهره‌برداری مرکز دیسپاچینگ ملی و منطقه‌ای فعالیت دارد. کارشناسانی هم که در این قسمت به کار گمارده‌ایم، توانسته‌اند دانش فنی این کار را به طور کامل کسب کنند. به گونه‌ای که اکنون دیگر نیازی به طراحی و اجرای مراکز دیسپاچینگ به وسیله کارشناسان خارجی نیست. برای اولین بار مرکز تحقیقات نیرو، دیسپاچینگ استان قم را طراحی کرده و بخشی از آن نیز نصب شده است که تا پایان امسال قسمت مهمی از این مرکز مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد.»

بخش نیروگاه

عمده‌ترین اهداف بخش نیروگاه ایجاد دانش فنی مورد نیاز برای طراحی نیروگاه‌های مختلف توربین بخار، سیکل ترکیبی، نیروگاه‌های آبی و غیره است و در همین ارتباط، تولید و اخذ تکنولوژی تجهیزات مختلف نیروگاهی را تا مرحله ساخت داخل آنها دنبال می‌کند.

محورهای اصلی تحقیقات در بخش نیروگاه در حال و با نگرشی به آینده شامل موارد زیر است:

- امکان سنجی طراحی نیروگاه و احداث آن؛
- بویلر و تاسیسات کمکی؛
- توربین؛
- کندانسور و سیستم خنک‌کن نیروگاه؛
- ژنراتور؛
- سیستم انکرونیک نیروگاه؛
- سازه نیروگاه؛

کندانسور نیروگاه بذرعباس؛
۵- بررسی آسیهای متالورژیک واردہ به پرهای مرحله اول توربین گازی.

بخش ساختمان
بخش ساختمان از بدرو تأسیس مرکز تحقیقات نیرو آغاز به کار کرده و همواره بر آن بوده تا با انجام دادن طرح‌های تحقیقاتی که نتایج کاربردی در صنعت برق داشته باشد، درجهت خودکفایی این صنعت گام بردارد.

فعالیتهای تحقیقاتی مهندسی سازه در کلیه زمینه‌های تحقیقاتی مرتبط با صنعت برق یعنی تولید، انتقال و توزیع کاربرد داشته و از این لحاظ این بخش به طور مستقیم در ارتباط با سایر بخش‌های مرکز تحقیقات نیرو قرار می‌گیرد. بخش ساختمان به منظور نیل به اهداف زیر فعالیت می‌کند:

۱- هماهنگ کردن، متمرکز ساختن و اجرای برنامه‌های مطالعاتی و تحقیقاتی ساختمانی در جهت بهبود وضعیت موجود در صنعت برق؛

۲- طراحی و اجرای قسمت اعظم سازه‌های مرتبط با صنعت برق در جهت رسیدن به خودکفایی و کسب دانش فنی در

شاخصهای مختلف صنعت برق؛

۳- بررسی مشکلات و مسائل ساختمانی

موجود در سازه‌های مرتبط با صنعت برق؛

۴- تحقیق و مطالعه بر روی سازه‌های مرتبط با صنعت برق در جهت بهینه‌سازی آنها در راستای اهداف یاد شده، محورهای

تحقیقاتی بخش ساختمان به شرح زیر است:

(الف) مهندسی زلزله و دینامیک سازه‌ها؛

(ب) مطالعات مکانیک خاک و طرح

بی‌سازه‌ها و تجهیزات؛

(ج) کاربرد و دوام مصالح ساختمانی؛

(د) تحلیل و طراحی سازه‌های فلزی؛

(ه) تحلیل و طراحی سازه‌های بتی؛

(و) مطالعات اثر شرایط اقلیمی و

بارگذاریهای واردہ بر سازه‌ها؛

(ز) روش بهینه‌سازی سازه‌ها.

بخش دیسپاچینگ

از مهندس غایث الدین در مورد بخش دیسپاچینگ و چگونگی کار این بخش سوال

کل مورد نیاز، طراحی سیستم آبرسانی نیروگاه شهید رجایی، بررسی و مطالعه انواع رزینهای مصرفی در نیروگاهها و تینین کیفیت و ظرفیت آنها.

در حال حاضر نیز طرح‌های تحقیقاتی زیادی در این مرکز در دست اقدام است، از قبیل: بررسی روش‌های معده‌سازی روغنهای عایقی سمی و جایگزینی آنها در تجهیزات الکتریکی، بررسی و آنالیز پساب در نیروگاهها، بررسی و تحقیق در زمینه کاربرد تکنولوژی گسلوگاهی (Pinch Technology) در بهینه سازی سیکلهای نیروگاهی موجود.

بخش مواد و متالورژی

هدف اصلی این بخش، تحقیق در زمینه ساخت و تویید تجهیزات مورد نیاز کشور است. تحقیق در زمینه‌های توسعه و اصلاح تولیدات داخلی و خط تولید، علن زوال تجهیزات نیروگاهها، ارزیابی بویزرا به منظور تعیین عمر و جلوگیری از توقفها و خارج شدن‌های غیرمتوقفه واحدها از شبکه و انتخاب مواد برای طرحها، از جمله اهداف بعدی بخش مواد و متالورژی به شمار می‌رود.

به طور کلی، محورهای تحقیقات در بخش مواد را می‌توان به دو گروه عمده تقسیم کرد:

(الف) تحقیق در تکنولوژی ساخت و تویید تجهیزات مورد نیاز صنعت برق به منظور به دست آوردن دانش فنی آنها؛

(ب) تحقیق در زمینه نحوه بهره‌برداری از تأسیسات و تجهیزات موجود در صنعت برق به منظور استفاده بهینه لازمیها و پیشگیری از آسیهای متالورژی و افزایش عمر و بازدهی.

با توجه به دو محور تحقیقاتی یاد شده، طرح‌های بسیار زیادی (بیش از ۳۵ طرح)

در این بخش انجام شده است که تنها به چند نمونه از آن اکتفا می‌کنیم:

۱- بررسی کیفیت متالورژیک لوله‌های واتروان بویلر واحدهای ۱ و ۳ نیروگاه شهید سلیمان؛

۲- بررسی فرладهای مقاوم در درجه حرارتی بالا.

۳- بررسی علل ترکیدگی لوله واتروان نیروگاه منتظر قالب.

۴- بررسی علل سوراخ شدن لونه‌های

آموزشی کاربردی به منظور تربیت پژوهشگر و متخصص در مقاطع علمی کارشناسی ارشد و دکترا در رشته‌های وابسته به اطلاعات مدیریت.

بخش اطلاعات مدیریت از تخصصهای لازم برای پیشنهاد سخت‌افزار و تهیه نرم‌افزارهای مورد نیاز طرحها برخوردار است. نرم‌افزارهای تهیه شده غالباً تحت سیستم عامل شبکه Novell Netware تهیه می‌شوند. زبان مورد استفاده پاسکال و یا C++ است. به منظور حفظ سطح دانش کارشناسان، ارتباط با مراکز تحقیقاتی خارج از کشور برقرار شده است. از این جهت امکان استفاده از خدمات شبکه‌های وسیع جهانی نظری Dialog Bitnet Internet فراهم شده است.

مرکز تحقیقات نیرو علاوه بر فعالیت بخشی، کارنامه پژوهشی مرکز را در سالهای ۱۳۷۱ و ۱۳۷۴ منتشر کرده است که در آن به معرفی طرحها در بخش‌های مختلف، فهرست مقالات مرکز و فهرست سeminarهای مرکز پرداخته است.

مرکز تحقیقات نیرو و تأمین نیروی انسانی محقق

به منظور تأمین، رشد و ارتقای نیروی انسانی مورد نیاز مرکز، هم اکنون برنامه‌هایی در دست اقدام است. هدف اجرای این برنامه‌ها تأمین نیروی محقق مناسب و کارآمد برای رفع نیازهای تحقیقاتی صنعت برق کشور است. این برنامه‌ها از یک سوبه آموزش تکمیلی محققان مرکز پرداخته و از سوی دیگر، آموزش صنعتی لازم برای محققان را در ناسیبات صنعت برق فراهم می‌آورد.

در پاسخ به این سوال که به کارگیری نیروی متخصص و محقق داخلی در مرکز تحقیقات نیرو چه جایگاهی دارد و آیا این مرکز برنامه مشخصی برای جذب نیروهای متخصص دارد؟ مهندس غیاث الدین چنین می‌گوید: «طبق برنامه‌ریزی ای که برای نیروی انسانی در مرکز تحقیقات نیرو انجام شده است، مابه ترکیب رسیده‌ایم و آن رابه کلیه بخش‌های فنی خود دیکته کرده‌ایم. این ترکیب عبارت است از ۲۵ درصد نیروهای دانشگاهی یعنی اعضای هیأت

علمی پژوهشی سیستم‌های مشاهده کنترل کننده با استفاده از معماری PC و VAX.

۷- پژوهشی سیستم‌های اندازه‌گیری خاص با استفاده از فنون کامپیوتری.

درینه ساخت افزار با توجه به امکانات و قابلیت‌های آن، طرح‌های مختلفی به اتمام رسیده و تعدادی نیز در دست اقدام است که مهمترین آنها عبارتند از:

(الف) پژوهشی سیستم‌های RTU هوشمند با قابلیت برقراری ارتباط با پرتوکلهای استاندارد؛

(ب) پژوهشی سیستم‌های Event Recorder سریع؛

(ج) پژوهشی سیستم ساعت بین‌المللی؛

(د) پژوهشی سیستم جامع کتورخوانی برق، آب و گاز با استفاده از شبکه توزیع ولثاز ضعیف و تلفن و رادیو باند ۹۰۰ MHZ.

(ه) پژوهشی سیستم‌های مانیتورینگ نیروگاهی سیکل ترکیبی.

بخش اطلاعات مدیریت

هدف بخش اطلاعات مدیریت، انجام دادن مطالعات و تحقیقات کاربردی در زمینه رفع نیازهای اطلاعاتی و سیستمی صنعت برق و سایر سازمانها از طریق اصلاح روش‌های اطلاع‌رسانی موجود و یا تدوین و پیاده‌سازی نظامهای اطلاع‌رسانی جامعه در راستای ارتقای کیفیت و توان بازدهی سازمانهای مذکور است. فعالیتهای این بخش مشتمل بر موارد زیر است:

۱- مطالعه، بررسی و مشارکت فعال در طرح‌های تحقیقاتی کاربردی و آموزشی پیرامون ارزیابی نظامهای اطلاعاتی موجود درستگاهها و مؤسسات داخلی و خارجی صنعت برق و یا سایر سازمانها و صنایع؛

۲- پژوهشی و تدوین نظامهای بهینه اطلاعاتی و به اجرای گذاشت نظمهای مدون مذبور و مشارکت فعال در عملیات مربوط به حسن بهره‌برداری، تک‌گهداری، توسعه و بهبود آن؛

۳- ارائه آموزش‌های تخصصی کاربردی در زمینه‌های خدمات فنی مربوط به امور اطلاع‌رسانی در سطوح داخلی و بین‌المللی به انضمام برگزاری دوره‌های تخصصی

- بهینه‌سازی سیستم نیروگاههای موجود؛ - نیروگاه‌هایی.

بخش نیروگاه علاوه بر انجام پژوهش‌های تحقیقاتی - کاربردی مورد نیاز صنعت برق، در زمینه‌های مشاوره، طراحی تفصیلی تجهیزات و آموزش نیز خدمات ارائه می‌کند.

بخش ساخت افزار

بخش ساخت افزار مرکز تحقیقات نیرو به منظور نیل به اهداف زیر فعالیت می‌کند:

- انتقال داشت و تکنولوژی مورد نیاز کلیه واحدهای تابعه صنعت برق؛

- ارتباط با نیروگاهها و سایر واحدهای صنعت برق با هدف آشنایی با مسائل و مشکلات آنها؛

- برگزاری سمینارهای تخصصی، تحقیقاتی و آموزشی در جهت ارائه آخرین تکنولوژی روز؛

- ارتباط و همکاری با دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی داخلی و خارجی برای انجام دادن طرح‌های مشترک و آشنایی با آخرین دستاوردهای علمی و تحقیقاتی در زمینه ساخت افزار کامپیوتر؛

- برگزاری دوره‌های آموزشی مورد نیاز صنعت برق و سایر صنایع؛

- انجام دادن خدمات تحقیقات و مهندسی مورد نیاز صنعت برق و سایر صنایع در زمینه تخصصی ساخت افزار کامپیوتر.

بخش ساخت افزار با استفاده از امکانات وسیع آزمایشگاهی و بهره‌گیری از پرسنل مسخر و استادان دانشگاهی، از قابلیتهای بسیاری برای انجام دادن طرح‌های تحقیقاتی و مهندسی و مشاوره سازمانی برخوردار است، از قبیل:

۱- طراحی فن اکتساب اطلاعات از کمیتهای مختلف (کنفرانس و محیطی)؛

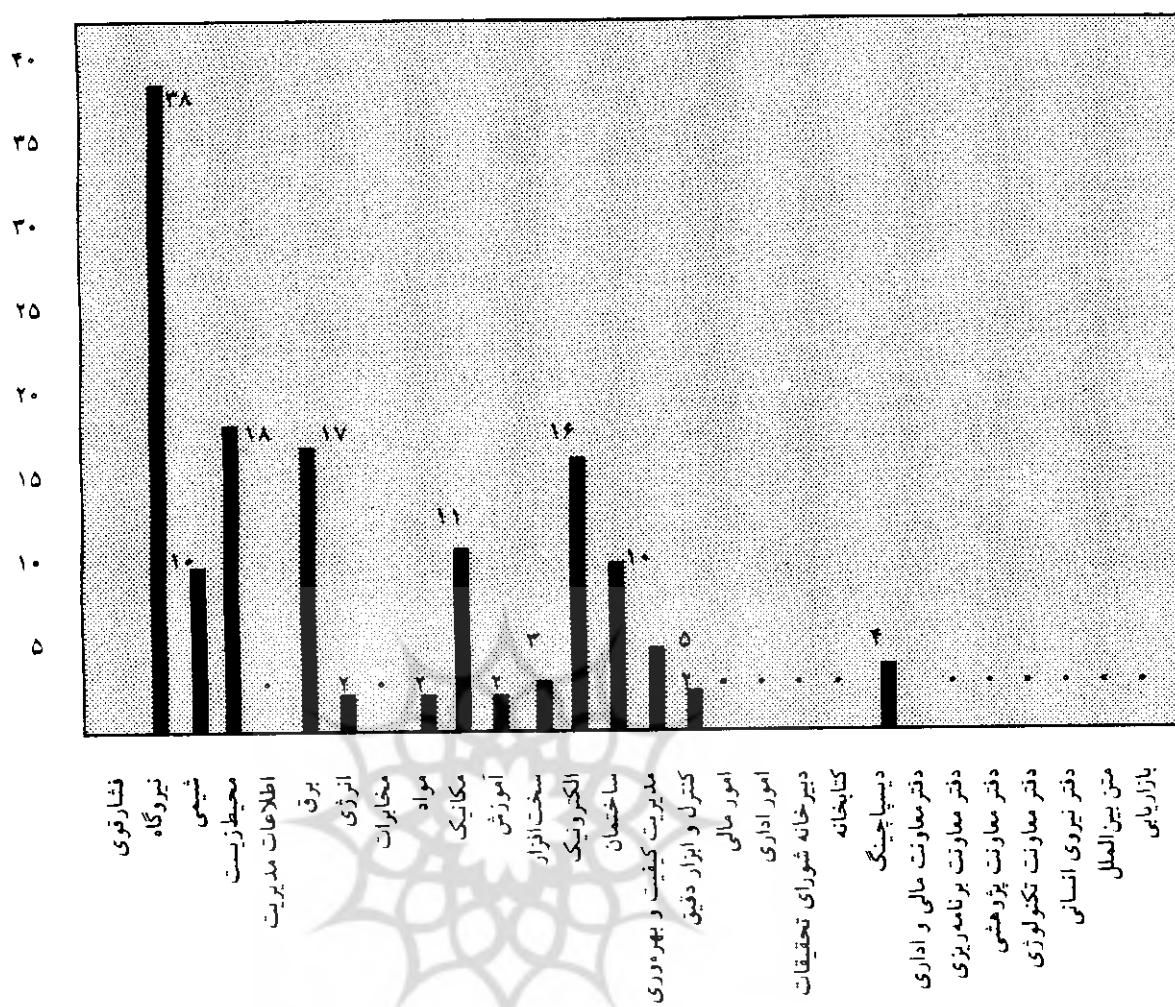
۲- استفاده گسترده از فنون مختلف بردازش سیگنال‌ها؛

۳- شناخت وسیع معماری کامپیوترها از main تا PC و استفاده کاربردی از آنها؛

۴- طراحی میکرو کامپیوترهای خاص برای برآورده ساخت نیازهای کاربردی مختلف؛

۵- طراحی زیانهای واسطه برای سیستم‌های کنترل کننده برنامه‌پذیر؛

توزیع نیروی انسانی پژوهشی در بخشها و دفاتر مرکز

تحقيقات باید داشته باشند این است که محقق
باشند و با مقوله پژوهش آشنا باشند. مشکلی که
متاسفانه در دانشگاهها به چشم می خورد این

است که افراد محقق تربیت نمی کنند. ما روش
تحقیق را به این نیروها آموختش می دهیم و در
واقع این نیروها را محقق بار می آوریم.

ویژگی سوم، آشنایی با صنعت برق است.
یعنی کسی که می خواهد در مورد مسائل
صنعت برق تحقیق کند، حتماً بایستی با صنعت
برق آشنا باشد. ما برای محققان خود دوره های
فسرده آموزشی آشنایی با صنعت می گذاریم که
این دوره ها هم نظری و هم عملی است
بنابراین، نیرویی که از نظر عملی توائمه باشد
سطح آن را ارتقا دهی و هم روش تحقیق را
یادگرفته و هم آشنایی با صنعت پیدا کرده،
می تواند در مرکز مشغول باشد.

رساندن طرحها استفاده کنیم همچنین، اعضای
هیأت علمی می توانند نظر دهند که آیا کار ارائه
شده به مرکز یک کار علمی است و سطح علمی
آن حفظ شده تا کار به سطح پاییتر و یا مشاروه
تفصیل پیدا نکند.

برای تأمین نیروی انسانی در مرکز
تحقیقات نیرو اقدامات مختلفی انجام شده
است. نیرویی که در این مرکز مشغول به کار
می شود بایستی دارای چند ویژگی باشد: اول از
نظر علمی در سطح بالایی باشد. بنابراین، اگر
افرادی دارای مدرک کارشناسی هستند باید به
سطوح بالاتر ارتقا پیدا کنند. برای این کار، ما با
دانشگاههایی (۲ دانشگاه در داخل و ۲ دانشگاه
در خارج) قرارداد داریم و سعی کرده ایم که با
ضریق اعزام بورسیه های تخصصی سطح علمی
ارتقا پیدا کند. ویژگی دوم که نیروهای مرکز
پیش فتها و دستاوردهای علمی در به انجام

آموزش شکل گرفت و با بهره‌گیری از مهندسان محترف قبلی (از نیروگاههای دیگر) آموزش بهره‌برداری برای صنعت برق به صورت رسمی آغاز شد.

از آن زمان به بعد، دوره‌های متعددی برنامه‌ریزی و اجرا شد. تجارب ۲۳ ساله وزارت نیرو، توانیر و برق در زمینه آموزش به کار گرفته شد و در این فاصله خطمنشی‌های متفاوتی ارائه شده است. ماسعی کرد «ایم تجارب تلغی گذشته را تکرار نکنیم و تجارب موفق را اجرا کنیم».

برخی از مهمترین اقدامات انجام شده بخش آموزش در سال ۱۳۷۴ عبارتند از:

- برنامه‌ریزی سالانه دوره‌های آموزشی؛
- تهیه، تدوین، چاپ و ارسال تقویم دوره‌های مختلف آموزشی به کلیه شرکت‌های وابسته و مرتبط با صنعت؛

- تعیین نیاز آموزشی تحصیلات تکمیلی کارشناسان مرکز تحقیقات نیرو و تهیه و تنظیم قراردادهای لازم با دانشگاه‌های صنعتی امیرکبیر، علم و صنعت و دانشکده فنی دانشگاه تهران؛

- برنامه‌ریزی و اجرای دوره آشنایی با صنعت برق ویژه ۵۰ نفر از کارشناسان مرکز تحقیقات نیرو به مدت بیش از ۸ ماه در نیروگاه‌های طرشت، ری، بعثت، اصفهان، نکا، لوشان، گیلان، اهواز و برگزاری آزمون نهایی این دوره آموزشی.

- معرفی کارشناسان مرکز تحقیقات نیرو برای گذراندن دوره‌های اختصاصی سازمانها و مؤسسات مختلف آموزشی در سطح کشور؛

- تهیه صورت وضعیت دوره‌های آموزشی برگزار شده براساس قوارداد بین متن و شرکت توانیر برای سال ۱۳۷۴؛

- تهیه و تنظیم و چاپ بروشورهای مربوط به معرفی بخش‌های مختلف مرکز تحقیقات؛

- تنظیم دستورالعمل‌های مختلف از قبیل برگزاری سینماهارا، دستورالعمل اجرایی دوره‌های آموزشی کوتاه مدت و دستورالعمل تحصیلات تکمیلی؛

- اقدامات لازم در مورد برنامه‌ریزی و تدوین تقویمهای آموزشی سال ۱۳۷۵

شرکت‌های مدن، نیرو و متن بین‌المللی؛

- همکاری با کمیته راهبری ISO ۹۰۰۰

که هر کدام از پژوهشکده‌ها نیز شامل بخش‌های مختلف است.

بخش آموزش مرکز تحقیقات نیرو

یکی از مهمترین بخش‌های مرکز تحقیقات نیرو که در راستای تربیت نیروی انسانی متخصص و خبره فعالیت می‌کند، بخش آموزش مرکز است. متن همه ساله تعدادی از کارشناسان

شرکت‌های وزارت نیرو را در زمینه‌های تخصصی آموزش می‌دهد.

مرکز آموزش تحقیقات نیرو از سالهای قبل فعال بوده ولی از سال ۷۳ به بعد با مدیریت

مهندس مهریان که از کارشناسان باتجربه

صنعت برق در زمینه آموزش هستند، کار خود را به صورت سازمان یافته آغاز کرده است.

مهندسان مهریان در مورد چگونگی تشکیل مرکز آموزش می‌گویند: در سال ۱۳۵۲ وزارت

نیرو برای آموزش شرکتها یک گروه بیست نفری را به مدت ۲ سال به خارج از کشور

فرستاد. به این ترتیب، آموزش غیر مرکز در وزارت نیرو شکل گرفت. در سال ۱۳۵۴ نیرو

سیاست فوق، شرکت C.G.B انگلیس با شرکت تولنیر که مسؤولیت تولید و انتقال

نیروی برق را بر عهده داشت قرار داد

مشاوره‌ای امضا کرد. سپس آن شرکت یک دوره آموزشی یک هفته‌ای تحت عنوان «برق

چگونه تولید می‌شود؟»، برای کارکنان اداری برگزار کرد. در همان سال، با توجه به استخدام

و جذب نیرو برای نیروگاه نکا (ساری) -

برگزیرین تولید کننده برق کشور - ضرورت

نیروی انسانی (کارکنان)

«متن» اکنون در حدود ۴۰۰ نفر همکار دارد که

از این تعداد ۷۵ نفر اداری و بقیه فنی هستند. همکاری متخصصان فنی با مرکز به صورت تمام وقت یا پاره وقت است. کارکنان پاره وقت، از استادان و دانشجویان دانشگاهها و مهندسان با تجربه شرکت‌های وزارت نیرو تشکیل شده است.

از آنجاکه طبق سازمان و تشکیلات متن تعداد محققان در برنامه پنجساله دوم به حدود

۷۰ نفر و در برنامه‌ریزی ۲۰ ساله به ۲۰۰۰ نفر خواهد رسید، لذا بایستی توجه همه جانبی و

تأمین کافی برای جذب، آموزش و نگهداری نیروی انسانی به عمل آید و اگرچه پیگیری این

مهم به عهده مرکز تحقیقات است اما با این حال، حمایت مسؤولان وزارت نیرو می‌تواند

موجب دلگرمی وبالارفتن سرعت کار شود.

پژوهشگاه نیرو

در سال گذشته، مرکز تحقیقات نیرو موفق به کسب مجوز پژوهشگاه نیرو از سوی شورای

گسترش آموزش عالی شده است. یکی از انگیزه‌هایی که مرکز تحقیقات نیرو را بر آن داشت تا مجوز پژوهشگاه را بگیرد، تأمین

نیروی انسانی محقق و کارآمد بود.

پژوهشگاه نیرو شامل ۴ پژوهشکده است:

- پژوهشکده تولید نیرو

- پژوهشکده انتقال و توزیع نیرو

- پژوهشکده کترل و دیسپاچینگ

- پژوهشکده انرژی و محیط زیست

در آن زمان در منطقه هیچ مرکز تحقیقاتی این نوع گواهینامه را نگرفته بود، این خود بیانگر اعتقاد مرکز به اهمیت کیفیت است.

مرکز تحقیقات نیرو امکانات زیادی را در جهت انجام دادن خدماتی فنی، پژوهشی و آموزشی برای کمک به حل معضلات فنی - صنعتی برق در اختیار دارد. این مرکز از لحاظ میزان فعالیت، یکی از بزرگترین مراکز تحقیقاتی کشور به شمار می‌آید.

مهندس غیاث الدین چشم‌انداز آینده فعالیتهای مرکز تحقیقات نیرو و برنامهای آن را در جهت گسترش فعالیتها چنین ترسیم کرد: «آنچه در حال حاضر در مرکز انجام می‌شود ده درصد ظرفیتی است که برای مرکز تحقیقات پیش‌بینی شده بود. برای این مرکز حدود ۱۲ هکتار زمین اختصاص داده شده است که بیش از ۷۰ هزار مترمربع فضای مورد نیاز برای کار محققان، آزمایشگاهها و کارگاهها در دست احداث است.

آنچه تاکنون موربد بهرداری قرار گرفته حدود ۷۵۰۰ متر از این مجموعه ۷۰ هزار متری است. بنابراین، در آینده توان مرکز تحقیقات نیرو ده برابر توان فعلی خواهد شد. مرکز تحقیقات نیرو با این امکانات، بزرگترین مرکز تحقیقاتی ایران و قطعاً بزرگترین مرکز تحقیقاتی منطقه خواهد شد.

امیدواریم بحث تحقیقات که در سالهای اخیر در کشور ما مورد توجه قرار گرفته، مورد حمایت قرار گیرد و این روند ادامه داشته باشد. مراکز تحقیقاتی زمانی می‌توانند کارا باشند که صنعت و بخشهایی که محصول این مراکز را مورد استفاده آنها قرار می‌هند، به این مراکز اعتماد پیدا کنند و آنها را حمایت کنند متأسفانه در کشور ما صنعت به مراکز تحقیقاتی توجه چندانی ندارد و باید این فرهنگ به وجود آید که مراکز تحقیقاتی قادر هستند در راه برطرف کردن مشکلات و مسائل صنعت قدم بردارند و مشکلات مملکت را حل کنند.

مرکز تحقیقات نیرو در زمینه فعالیتهای انتشاراتی خود، علاوه بر چاپ و انتشار پیام‌من، تقویمهای آموزشی، کارنامه‌پژوهشی مرکز تحقیقات نیرو، شریه تحقیقات نیرو و نشریه شورای تحقیقات برق، نشریه علمی و فنی برق را پیش‌مذکور می‌کند.

محققان دانشگاهها با متن و نیز استفاده از آزمایشگاهها، تجهیزات و کتابخانه‌های دانشگاههاست.

همچنین، همکاری دانشگاه در دوره‌های آموزشی متن و دوره‌های کارشناسی ارشد و دکترا نیز مورد توافق قرار گرفته است. بدین ترتیب مرکز قادر خواهد بود که در آینده، بخش قابل توجهی از نیازهای نیروی انسانی خود را از این طریق تأمین کند.

برای طراحی، مستندسازی، آموزش و ممیزی و پیاده کردن استانداردهای ISO ۹۰۰۱

مهندس حمیدی کارشناس آموزشی مرکز آموزش در مورد رسالت مرکز چنین می‌گوید: «رسالت اصلی مرکز آموزش، در مرحله اول تأمین نیازهای آموزشی برای کارکنان خود مرکز است که به خوبی از عهده آن برآمده و برنامه‌ریزی نظاممند آن از سال ۷۶ به اجرا درخواهد آمد. در مرحله دوم، رانه آموزشها به خارج از سازمان است که در قالب سه شرکت متن اجرا می‌شود. به طورکلی، دوره‌های آموزشی به صورت تمام وقت و یا پاره وقت است.

مهندس مهریان نیز در مورد ارائه خدمات آموزشی مرکز اظهار داشت: «بخش آموزش در زمینه ارائه اطلاعات و آموزش به بیرون، اولین مرکزی است که دوره‌های کارشناسی به بالا (دوره‌های کوتاه مدت و کاربردی) را با استانداردهای ISO ۹۰۰۱ اجرا می‌کند. یکی دیگر از خدمات مهم بخش آموزش خدمات مشاوره آموزشی است و ما قادر هستیم به سایر شرکها خدمات آموزشی ارائه دهیم.»

از دیگر فعالیتهای بخش آموزش، می‌توان از تدارک سیناریوها، کفرانسها و گردهماییها نام برد. دوره‌های آموزشی مرکز در سال ۱۳۷۴ شامل ۱۳۵ دوره بود که این رقم در سال ۱۳۷۵ به ۱۴۵ دوره آموزشی رسیده است.

ارتباط مرکز با دانشگاه

مرکز تحقیقات نیرو به همت گروهی از استادان طراز اول دانشگاه تأسیس و فعالیت خود را آغاز کرده است و از این روز، از همان ابتدای ارتباط بسیار نزدیکی بین دانشکده‌های فنی شهر تهران با مرکز به وجود آمده است.

در سالهای اخیر، به منظور گسترش دامنه این همکاریها، فعالیت گسترده‌ای صورت گرفته و در حال حاضر متن با بیشتر دانشگاهها ارتباط نزدیک دارد. این ارتباط از طریق ارجاع طرح از دیرخانه شورای تحقیقات مرکز به دانشگاهها و یا همکاریهای مشترک و شرکت استادان و دانشجویان در طرحهای مرکز برقرار می‌شود.

به منظور تسهیل ارتباط با دانشگاه، تفاهمنامه‌هایی با دانشگاهها مختلف به امضا رسیده است. این تفاهمنامه‌ها شامل همکاری